

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. An, & quo sensu Præceptum moriendi possit cum impeccabilitate
& libertate moriendi conciliari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CAPVT VI. DE LIBERTATE CHRISTI. CONTROVERSIA I.

An, & quo sensu Præceptum Moriendi possit cum Impeccabilitate & Libertate Moriendi conciliari.

HÆc est vna ex præcipuis Theologiæ controversiis. Certum est, Christum liberè fuisse mortuum pro genere humano, quia Meritorie, adeoque potuisse eadem Libertate nolle mori. Certum etiam est, Christum fuisse impeccabilem. Certum denique multis visum est, & adhuc videtur, Christum habuisse rigorosum præceptum moriendi pro genere humano. Sed quâ ratione hæc tria conciliari possint, laboratur, imò multis impossibile esse videtur. Præceptum enim obligans sub peccato, inducit Personæ impeccabili necessitatem: ergo præceptum moriendi non stat in Christo cum Libertate moriendi, & mortis meritum tollit.

§. I.

An suffecerit Libertas moriendi quoad circumstantias.

Prima, & communis admodum antehac sententia fuit, quòd Christus vi præcepti fuerit quidem necessitatus ad moriendum, quia tamen non fuerunt illi præceptæ circumstantiæ quædam in morte intervenientes, v. g. quia non fuit præceptum, ut moreretur ex hoc determinato Morivo, hoc determinato Tempore, cum tanta actûs extensione, doloris acerbitate &c. ideo ratione harum circumstantiarum verum erat dicere, Christum liberè fuisse mortuum. Ita Suarez, Vasq. Valentia, Iesuius, Monzeus, Ragula, Præpositus, Raynaudus, alij. Contra quos

285. **DICO** 1. Non est sufficiens hæc Libertas ad hoc, ut Christus simpliciter dicatur Liberè mortuus. Ita Lugo; Arriaga, Pallav. Esparza. Probatur 1. Ut Christus dicatur simpliciter Liberè mortuus, non tantum debuit fuisse liber quoad circumstantias, sed quoad substantiam mortis, ita ut potuisset simpliciter non mori. Quis enim dicat eum simpliciter Liberè mori, qui condemnatus ad mortem, acceptat sententiam amore Iustitiæ, cum posset ex alio morivo acceptare, quando simpliciter necessitatur ad acceptandum: item si intensiorem actum elice-

ret, & peteret plecti in loco publico ad terrorem aliorum, vel vellet mortem anticipare via vel duci breviori viâ ad supplicium? Ergo libertas quoad circumstantias non sufficit, ut moriatur simpliciter Libera.

286. Probatur 2. Si Christo fuit præcepta mors quoad substantiam, non autem quoad circumstantias, & Christus totam libertatem exerceuit circa solas circumstantias, sequatur, Christum non fuisse liberè mortuum ex obedientia, nec liberè factum obedientem vsque ad mortem. Nam mors ipsa, ut hi AA. concedunt, secundum se non erat libera, & per consequens ratio mortis non magis fuit Christus laudabiliter obediens, quam esset ille, qui tempore jejunii non comederet carnes, quia non potest illas habere, aut quia stomachus non admittit, vel quia nihil venit illi cogitatio alliciens ad carnes. Circumstantiæ autem non erant sub præcepto: ergo circa illas non est factus obediens ex præcepto: ubi enim non præstat aliquid ex voluntate legatoris, sed spontaneâ electione, non est formaliter virtus obedientiæ. Alia probatio colligitur ex dicendis. Itaque

287. Sententiæ relatæ non multum obmissis est explicatio P. Arriagæ, quam accepit ex P. Amico; atque esse solutionem facillimam & clarissimam. Supponit ergo, Christo ita fuisse impositum præceptum mortis, ut non obligaretur ad certum tempus, sed esset liberum illi rem ad plures annos mortem differre: sicut enim Martyres communiter dicuntur liberè mori, & laudantur propter mortem quam subeunt, licet reverà non sit in eorum potestate non mori, non enim possunt vitare mortem, quæ naturali ratione tandem eventura est; sic quia Christus aliquo annis prius mortuus est, quam fuerat ex præcepto necessitatus, verè dici potest liberè mortuus.

288. Sed Contra. Quæro: si Christus expectasset illud temporis punctum, pro quo præceptum vrsisset, an tunc mors fuisset idem ad redimendum genus humanum, & an Christus adhuc liberè mortuus fuisset? si affirmas? ergo

feris, posse alio modo quam per anticipationem explicari Libertatem mortis, & est mera divinatio, quod Christus aliquot annis anticipaverit mortem, antequam vrgeret præceptum. Si negas? contra est; nam tunc in illo casu poneretur totum id, quod erat à Patre præceptum: atqui est præcepta mors idonea ad redimendum genus humanum: ergo etiam pro illo casu deberet mors esse Libera, & vt talis explicari posse. Si dicas, nullum certum tempus fuisse sub præcepto, sed indefinitè, contra est: si enim nunquam advenisset vllum instans, pro quo verum fuisset dicere: *Nunc vrget præceptum*: hoc ipso potuit sine culpa totum præceptum eludi, expectando tempus mortis naturalis: sicut ineptè quis condemnaretur ad mortem, vt tamen ipsi liberum in regnumque esset, eligere tempus quodcumque voluerit.

189. Confirmatur Argumento fortissimo, quod contra suum Magistrum Joannem de Lugo, movit (vt ipse ad me scripsit) adhuc discipulus, Sforzia Pallavicinus, & serviet ad plures vias impugnandas. Mors quæ erat præcepta, erat Mors vt Meritoria, & quoad substantiam Libera, & hoc totum erat sub præcepto, non enim præcepit Deus mortem præcisè materialiter, & secundum se consideratam, nec vt talem propter seipsam amabat, sed eam amabat vt Medium idoneum satisfaciendi: ergo omne id per quod Mors vt Libera, Meritoria, & Satisfactoria constituebatur, erat sub præcepto: atqui per te mors vt Libera & Meritoria habetur vnicè per hoc, quod est, *Anticipasse*: ergo hæc ipsa anticipatio erat etiam sub præcepto: ergo non minus erat necessaria, quam substantia mortis, si hæc fuit necessaria vi præcepti.

190. Confirmatur iterum argumento Vniversalitatis, quod format P. Esparza, & procedit contra omnes evasiones. Testimonia Scripturæ, assentientia Christum habuisse mandatum & præceptum, probant, eo modo quo habuit præceptum, habuisse præceptum omnium eorum quæ gessit, quoad omnes planè circumstantias. Hoc imprimis confirmat Maldonatus, ex capite duodecimo Joannis, v. 49. vbi Christus dicit: *Ego ex mundo non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit, quid dicam, aut quid loquar.* Ex quo loco existimat citatus Interpres, manifestè quorundam Theologorum opinionem refutari, Christum non omnia quæ in hac vita gessit, ex Patris præcepto fecisse. dum enim asserit, nihil se loqui nisi ex præcepto Patris, significat magis ex minore, scilicet, se nihil nisi ex eius præcepto facere. Deinde id ipsum bene probatur à Didaco Alvarez hic disp. 46. n. 12. ex Jo. 4. *Sicut mandatum mihi dedit Pater, sic facio*, Lucæ 22. *Filius hominis sicut definitum est vadit.* & Act. 4. *Conveniunt adversus puerum sanctum tuum Jesum Herodes & Pontifices, facere quæ manus tuæ & consilium tuum decreverunt fieri.* Et quidem ratione temporis probatur speciatim ex Jo. 13. *Sciens Jesus, quia venit hora ejus, vt transcat de hoc mundo ad*

Patrem: qui locus intelligitur à Patribus de hora constituta à Patre, vt observat Maldonatus. Et sanè non possum videre, quæ probabilitate dixerit Arriaga d. 42. n. 44. non fuisse Christo præceptam mortem illam tam Violentam & Gravem Crucis, & Christum satisfacturum fuisse præcepto Patris, si se permisisset præcipitari ex monte. Hoc mihi non videtur coherere cum Scriptura. Nam ad Philipp. 2. dicitur, *factus obediens vsque ad mortem, mortem autem Crucis.* Et quando discipulis euntibus in Emaus, dixit: *Nonne hæc oportuit pati Christum, & sic intrare &c.* Ecce! hæc oportuit pati, quæ passus est. quomodo ergo satisfecisset præcepto moriendi, permittendo se præcipitari de monte, qui dolor non fuisset centesimus (vt Arriaga loquitur) illius quem in Cruce sustinuit. Hoc sanè aliud non est, quam ita defendere præceptum, vt tamen eximantur à præcepto ea omnia, quæ fideles maximè persuasa habent fuisse sub præcepto, eo modo, quo Christus habuit præceptum.

Confirmatur 3. magisque declaratur quod dictum est. Vel potuit Deus præcipere Christo omnes circumstantias, salvo Redemptoris officio, vel non potuit: si potuit: non est negandum defacto præcepisse, quia sic convenientius intelliguntur verba Christi, & ejus exactissimam obedientiam magis commendant. Si non potuit: quæto cur non potuerit? dices: quia sic nulla superesset via salvandi libertatem Christi circa opus redemptionis. Infero: ergo totum meritum Christi consistit in positione rei non præceptæ quæ talis: ergo explicas observantiam præcepti, per positionem rei nullo modo præceptæ: quæ est antilogia manifesta.

191. Confirmatur 4. cum Pallavicino. Illud quod est nobis necessariò volitum, prius naturæ volumus, quam id quod liberè volumus, quia objectum exercitij necessarii prius & validius trahit voluntatem, quam objectum exercitij Liberi. Jam sic. Hoc quod est, *velle mori vt sic*, præscindendo à determinatis circumstantijs, erat objectum necessariò volitum à Christo, secundum adversarios. hoc autem actu præsupposito, ipsa determinatio & electio harum potius quam aliarum circumstantiarum, non poterat superaddere specialem Obedientiæ laudabilitatem, quia non erat observantia specialis præcepti: ergo in hac via non declaratur obedientia Christi circa objectum, circa quod versari debebat.

§. II.

An satisfiat difficultati, dicendo, quod Christus potuisset recusare præceptum, & non recusaverit.

P Mendoza & quidam alij apud Monacum docent, Christum ideo liberè mortuum esse, quia sponte præceptum acceptavit, cum potuisset illud recusare. Ab his reipla non differt Card. Lu-

go, salvans omnia per hoc, quòd Christus potuisset petere & obtinere dispensationem in præcepto, noluit tamen petere.

292. DICO 2. Hac viâ non satis commodè defenditur, quòd Christus ex obedientia liberè mortuus fuerit. Probat. Possè, & nolle recusare præceptum, aliud non est, quàm sponte subire obligationem: item, possè & nolle petere dispensationem, est sponte velle in obligatione perseverare: atqui neutrum horum est actus obedientiæ: ergo per libertatem recusandi, &c. non explicatur libertas Obedientiæ. Minor probatur, nam aliud est, velle obligari: & aliud: velle obligationi satisfacere: illud primum non est obedientia propriè dicta, sed est causâ motivi obedientiæ: posterius verò est obedientia, quæ præsupponit obligationem, quando est observantia præcepti strictè dicti. Infero. Ergo ad hoc vt Christus ex obedientia moreretur, debuerunt priùs poni omnes causæ motivi obedientiæ: atqui inter has est acceptatio, & non petitio dispensationis, vi cuius inducitur & perseverat obligatio: ergo prius erat, Christum nolle petere dispensationem, quàm velle ex obedientia mori: atqui positâ nolitioe petendi dispensationem, iam Christus est necessitatus ad mortem vi impeccabilitatis, vt fatentur hi AA. ergo mors non fuit ex obedientia libera & laudabili.

Confirmatur argumento suprà factò. Si tota libertas fuit exercita in non petenda dispensatione: ergo hæc ipsa non petitio fuit sub præcepto: quia fuit præcepta mors meritoria: ergo fuit præceptus ille actus, quo Christus merebatur: ergo si, vt volunt adversarij, tantùm merebatur formaliter per acceptationem, aut non petitionem dispensationis, hæc fuit præcepta, & hæc facta esse debet ex obedientia: atqui hoc ipso non fuisset libera: ergo fuisset & non fuisset libera.

§. III.

Utrum expediatur difficultas per obedientiam affectivam.

293. Placet Recentiori Hispano in præsentî puncto etiam aliquid singulare dicere. Docet ergo Christum primò habuisse complacentiam, & ardentissimum desiderium obediendi in omnibus, quæ ipsi præciperentur: post hunc actum cognovit præceptum moriendi: quo cognito, fuit vi prioris desiderij necessitatus ad moriendum: quia illud desiderium imperabat mortem necessariò absolute, purificatâ scilicet conditione, sub qua volebat omne quod præciperetur. Porro supponit hic Recentior, illud desiderium esse actum Obedientiæ, & quia vi illius mortuus est Christus, & illud desiderium fuit liberum, ideo à primo ad ultimum fuit liberè mortuus ex Obedientia.

294. DICO 3. Hanc viam mihi non probari. 1. quia contra communem Theologorum & fidelium sensum est, quòd actus ille, qui fuit in

Christo formaliter liber & meritorius redemptionis nostræ, præcesserit cognitionem omnem, quæ Christus cognovit se esse missum à Patre, vt dicit Redemptor noster, & qui deberet implere omnes prophetias de sua morte. Quis hoc illi præcedat? Quis credat Christum suam primariam libertatem in ordine ad opus redemptionis nostræ se independentem à cognitione, qui cognovit suam Personam, & finem suæ Incarnationis? modo pro illo signo priori fuit otiosa Vltima, ex quali cognitione processit illud desiderium obediendi? hæc ego non assequor.

Contra 2. Quia non apparet, quomodo hoc desiderium fuerit elicatum. Nam vniuersis Theologorum (quod ego sciam) Sententia est, quòd Christus statim in primo instanti suæ existentia, acceptaverit præceptum: ergo iam tunc debebat præcessisse illud desiderium affectivum, faciendi quicquid deinceps præceptum fuerit: ergo omnes reliqui actus Christi per totam vitam vt pote procedentes ex cognitione præcepti non positi, non fuerunt amplius formaliter liberi, quia hanc Recentioris sententia; quod nescio an habendum asseclorem.

§. IV.

Utrum repugnet, Christo fuisse impositum præceptum, Theologicè & rigoris acceptum.

295. Præceptum rigorosum vocamus actum superioris, quo inferiorem Subditum obligat in conscientia, & sub culpa & reatu peccati aliquid agendum, & quo subdito redditur inobediencia omisso, & per consequens quo necessitate vel ad implendam voluntatem superioris, vel ad incurrandam ejus indignationem & poenam, quam voluerit infligere. In hoc sensu designat quæstionem propositam Recentiores post Card. de Lugo.

Prima Sententia, valde communis, docet, defacto Christum tale præceptum habuisse. Oppugnare tale præceptum, vel certe Christum tale præceptum non habuisse, propugnant Vázquez, Lorca, citans pro eadem Paludanum, Cillertensem, & Albertum Magnum. Ex Interpretatione Scripturæ eam tenet P. Ribera in c. 10. Jo. Ex Recentioribus Theologis eam docent Bernal, & Gmachæus: fortiter eam tuentur Pallavicinus & Esparza: eandem propugnat auctoritate Patrum Petavius l. 9. c. 8. probabilem iudicat Molina. Card. de Lugo multum in eam propendit, quomvis à communi nolit recedere, quòd existimat, posse Scripturam de rigoro præcepto intelligi. Suarez d. 43. s. 3. tandem post multam hæsit Christum præceptum ita explicat, sicut non vult explicabimus: Pro hac denique Sententia bene communi consensu PP. Græcos, fatentur adversarij. Ex latinis eam indubitanter asserunt S. Ioh. felmus. natione Italus, in libro quem scripsit Log-

doni de Meditatione Redemptionis humanae, cuius verba infra dabo.

296. DICO, Christum nec habuisse, nec, ob impeccabilitatem intrinsecam & antecedentem, proveniente ab amore Beatifico, potuisse habere praeceptum Theologicè sumptum.

Probatur. Praeceptum comminatorium sub culpa gravi, dicit: *si hoc feceris, eris meus inimicus, & meus pater*. sed hic actus non potest exerceri erga personam impeccabilem: ergo &c. Minor probatur. Dicere: *si hoc feceris*: idem est ac dicere: *si potentiam proximam faciendi quam habes exercueris*. Ergo praeceptum supponit potentiam proximam peccandi. atqui Persona impeccabilis caret hac potentia proximâ: ergo ille actus non potest exerceri erga personam impeccabilem.

297. Confirmatur 1. ut quis praecepto absteretur, debet esse capax timoris illius mali, quod superior illi minatur: & superior non potest prudenter minari aliquod malum, si tam ipse, quam subditus sciant, subditum esse incapacem illius mali. talem enim comminationem quis non rideret, v. g. si quis mihi minaretur, se velle me privare Regno Turcico. item non potest superior comminari poenam, quando scit, se non habere potentiam eam infligendi. atqui Christus non poterat timere malum culpa & correspondentis poenae, cum sciret se esse impeccabilem, & se non posse fieri Dei inimicum: & Deus etiam sciebat, Christum esse impeccabilem, & incapacem Inimicitiae: ergo &c.

298. Confirmatur 2. Deus non potest alicui aliquid promittere sub conditione impossibili: esset enim actus Deo indignus & nugatorius: ergo nec potest sub conditione impossibili aliquid minari: ergo non potest minari inimicitiam sub conditione culpae impossibilis. Probatur prima consequentia. Nam comminatio est etiam promissio, & solum ideo non vocatur Promissio, quia promissionis vocabulum est ex consuetudine appropriatum Bono, & non Malo.

299. Confirmatur 3. Si Christus habuisset praeceptum comminatorium poenae & inimicitiae, & tamen fuisset incapax culpa, tunc per necessitatem antecedentem fuisset Christo necessarium redimere genus humanum, & impossibile non redimere. sed hoc est contra S. Thomam, qui 9. 46. 4. 2. in C. negat impossibilitatem aliam omnem, praeterquam consequentem, hoc est proveniente ex praescientia, & praedestinatione Dei: verba illius sunt. [Quia enim impossibile est Dei praescientiam falli, & ejus voluntatem seu dispositionem cassari, supposita praescientia & praedestinatione Dei de Passione Christi, non erat simul possibile Christum non pati, vel hominem alio modo quam per ejus passionem liberari, & est eadem ratio de omni his quae sunt praescita & praedestinata à Deo.] His verbis D. Thomas clarissime docet, non aliam fuisse necessitatem in Christo patiendo, quam quae est vel esse potest

etiam in operibus liberis, sine vlla comminatione factis. Eodem articulo ad 2. de hac ipsa praescientia & praedestinatione exponit illam Christi orationem: *Pater si non potest calix hic transire &c.* quem locum adversarij exponunt de praecepto. Stat ergo S. Thomas pro nostra Conclusionem.

300. Confirmatur iterum mens S. Thomae ex 22. q. 88. 4. 4. ad 3. ubi docet, Christum etiam quâ hominem, non potuisse vovere: & rationem dat hanc, quia habebat voluntatem firmatam in Bono: atqui haec ratio probat, neque praecepto Theologico obligari potuisse. ergo ex mente S. Thomae Christus non habuit praeceptum Theologicum, obligatorium conscientiae.

S. V.

Quo sensu Christus dicatur accepisse Mandatum Moriendi.

301. Notandum est, Leges esse duplicis generis; alias obligatorias in conscientia, alias merè poenales, hoc est, cum comminatione poenae, ad quam quis post Transgressionem & Sententiam tenetur, etiamsi non peccaverit Legem violando. Porro haec leges poenales possunt iterum dividi. Aliquae enim sunt comminatoriae poenae, ablativae seu privativae alicujus Boni debiti, vel inflicтивae alicujus Mali alioquin non infligendi: hujusmodi sunt Leges quarundam Religionum, quae per se nullam inducunt obligationem in conscientia, transgressores tamen puniuntur ob culpam civilem, vel impositione alicujus mortificationis, vel subtractione alicujus rei alioquin debita. Aliae sunt leges & constitutiones, quae privant aliquo Bono non absolute, sed tantum conditionatè debito, vel etiam nullo modo debito: hujusmodi Lex est, quae praecipit electis Episcopis, ut intra praefinitum Canonibus tempus petant à Sede Apostolica Confirmationem, sub comminatione amissionis Juris quaesiti per electionem: sanè omissio petitionis potest fieri sine omni culpa Theologica, & tamen eâ intermissâ amittitur Jus quaesitum, quod, strictè loquendo, erat conditionatum, vel conditionatè duraturum: unde conditione non impletâ, expirat: idem est in lege jubente fieri praesentationem sub poena amissionis juris &c. similes leges erant circa secundas Nuptias, & plures referemus in opere de Jure & Justitia.

302. DICO itaque, Christum habuisse praeceptum comminatorium privationis alicujus Boni alioquin conferendi, si moriatur ex obedientia libera, si verò mori recuset, prout sine culpa posset, denegandi. Eleganter hoc totum expressit P. Mart. Elparza, dicens: [Voluntatem Dei circa mortem, aliaque univèrsim opera meritoria Christi Domini, non fuisse solummodo insinuativam utrunque majoris perfectionis, qualis sola voluntas datur respectu purè Beatorum, sed fuisse insuper onerosam & conjunctam cum comminatione alicujus mali, si nollet mori, aliaque opera

R r r 3

opera

opera exercere sibi incommoda ac molesta. Cum enim contulerit Christo in primum Mortis, aliorumque Meritorum, gloriam sui corporis, suique nominis exaltationem, nostrorumque remedium peccatorum, satis liquet, hæc eadem conferenda illi minimè fuisse, si noluisse pati merendo quæ passus est. Habuit igitur Deus voluntatem, ut Christus pateretur aliquam in suo corpore & nomine jacturam, maximè verò in nobis, qui sumus ejus membra, & ejusdem consortes naturæ, si noluisse ea opera edere, quæ proponebantur ut meliora, ac magis placentia Deo. Voluntas autem superioris præscribens subito aliquod opus non purè ac præcisè ut melius, sibi quæ magis placitum, sed insuper cum interminatione aliquis mali illi infligendi, vel in se, vel in alijs connaturali dilectione illi conjunctis, communissimo omnium usu Præceptum, Mandatum, & Lex nuncupatur, tamen nullam inducat obligationem in conscientia, nec omissionem talis operis reddat illicitam aut peccaminosam.] Conclusio probata manet ex refectione aliarum opinionum, & confirmabitur solutione objectionum.

§. - V I.

Solvuntur Objectiones.

304. Obijciuntur primò, & præcipuè varia Scripturæ Testimonia. Jo. 10. *Hoc mandatum accepi à Patre meo.* & c. 14. *Sicut mandatum mihi dedit Pater, sic facio.* & c. 15. *Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta servavi, & maneo in ejus dilectione.* Ex quo loco colligunt adversarij, quòd Christus habuerit præceptum simile illis, qualia nobis imponuntur, ergo obligatorium in conscientia, ad Rom. 5. opponitur obedientia Christi inobedientia Adami: ergo debuit utrobique intervenisse simile præceptum.

2. Nos auctoritate Patrum hæc omnia interpretari, non de præcepto obligatorio in conscientia, sed in sensu jam antè explicato. Et quidem Patres monent, ipsum Christum hoc significare Jo. 10. quando sic locutus est. Propterea me diligit Pater, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à meipso, & potestatem habeo ponendi eam: potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi à Patre meo. in quem locum S. Chrysostomus hom. 60. [Nam si, inquit, præcepto fuisset opus, quid attinebat illum dicere: à meipso pono: quippe, qui à seipso ponit, nihil habet opus præcepto.] Hæc Chrysostomus, addens per Mandatum intelligi Beneplacitum.

Jam verò quando Christus suum præceptum comparat cum nostro, id intelligendum est in sensu accomodo, quod Scripturæ familiare est. Sic Jo. 10. & 20. dicit Christus, *sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* Neque tamen Filius est missus, sicut ipse misit Apostolos: sic etiam jubemur esse perfecti sicut Pater Cælestis perfectus est. Suffi-

cit ergo convenientia Generica vel Analogica, etiam est inter præceptum obligans in conscientia, & merè pœnale, quod aliquo modo onerosum, modo explicato.

Præterea in SS. Litteris non vno loco verbum *ceptum*, & *Mandatum*, sumitur in alio quàm Theologico sensu, & ut pauca ex multis afferam. Gen. 19. de Abrahamò dicitur, quòd præceptum habuit suum, ut custodiant viam domini: quod intelligendum est de adhortatione, & forte etiam comminatione aliqua, sed non obligatione in conscientia. Job. 9. & 36. dicitur Deus præceptum Soli & Nivi. Jerem. 36. v. 26. dicitur Rex præcepisse suis, ut comprehenderent Jeremiam, quem tamen Deus abscondit. Matth. 15. v. 16. Iesus præcepit turbæ, ut discumberet super terram: & tunc non obligavit in conscientia, sed tantumdam instructio Magistri & Præceptoris, videlicet nomen Præceptoris originem habet à Regule præceptis quæ tradunt discipulis: & c. 23. v. dicuntur discipuli parasse Pascha sicut præcepit Iesus. Marc. 7. Quàntò Christus magis præcipiebat turbis, ne miracula evulgarent, tunc magis illi prædicabant. Act. 5. dicuntur Præfati præcipiendo præcepisse Apostolis, ne Chitum prædicarent. Eccli. 15. *Adjecit mandatum & præcepta sua:* vbi Didacus Ruiz d. 39. de Scientia Dei vult Præcepti vocabulum accipiendum in levi significatione, comprehendente exhortationem & que consilia. Denique nomines præcepti intelliguntur Prædefinitiones divinx: Lucæ 22. *Hic hominis sicut definitum est vadit.* Act. 4. *Contra adversum patrum sanctum tuum Iesum. Hæc & Pontifices, quæ manus tuas & consilia tua transverunt.* Est etiam in hunc finem notabilis textus 3. Reg. 17. vbi Deus ad Eliam. *Serge, inquit, & vade in Sarepta Sidoniorum, & manebis ibi: præcepit enim mulieri vidua ibi, ut pascas tu.* quo loco, ut notavit Ruiz de Provid. Decret. 2. d. 9. l. 7. non est sermo de præcepto obligante, quod vix frequentius solent homines, sed de præcepto ordinante & prædefiniente infallibiliter, ut vidua faceret liberè, quod postulabat Elias. Eodem sensu Theophilactus interpretatus est verba Christi: *Sicut & ego præcepta Patris mei servavi.* [Hæc enim, inquit, accommodans se ad sententiam firmitati dicit. Non enim, qui omnium est legislator, mandatis obnoxius, & sine patrum mandatis vivere non potest. Deinde in c. 14. illa verba: *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio:* exponit hoc modo: quod complacitum est illi, & decretum ab eo, suscipio & perficio.

305. Obijciunt 2. Si Christus non habuit rigorosum præceptum, tunc habuit tantum consilium Patris. atqui hoc est contra Scripturam, quæ Consilium & Præceptum distinguit ad Cor. 7. *Præceptum Domini non habeo, Consilium autem dico.* Responderi posset primò, nos non negare, quòd Consilium & Præceptum strictè loquendo distinguantur: ex Scriptura tamen & Patribus collatum esse, aliquando, & maximè in præfatis pas-

80. accipi pro eodem. Verum, melius Responderetur 2. Christum non fuisse operatum ex consilio nudo & pure sumpto, proponente id quod melius est, sed ex consilio oneroso, conjuncto cum interminatione alicujus mali, seu carentia alicujus magni boni alioquin conferendi, & insuper conjuncto cum decreto prae definitivo: tale autem consilium recte & communiter vocari Praeceptum, jam ostendimus.

306. Observat praeerea Card. Pallavicinus adhuc aliam differentiam. Consilium enim vel non est superioris quàm superior est, sed ab illo manifestante suam voluntatem, perinde ac si esset privatus, vel certe est voluntas ex suo modo tendendi tenuis & parum efficax, dum scilicet superior non vult adhibere Media efficaciora ad obtinendum id quod suadet: ac verò quando aliquid proponitur à superiore quàm superior est, & ita proponitur, ut imponatur moralis necessitas subdito id exequendi, quamvis non ex motivo timoris, sed amoris & honestatis, jam non manet inter meros terminos puri Consilij, sed potest vocari Mandatum, ideo, quia sicut respectu suppositi peccabilis, obligatio in conscientia ideo introducta est, quia infert aliquam necessitatem, & est medium valde efficax ad impellendum, ita respectu suppositi impeccabilis, qualis fuit Christus, abunde sufficiebat moralis necessitas faciendi ex amore id quod melius est: hoc enim est medium longe efficacius & magis securum ac infallibile, quàm obligatio in conscientia. Quia igitur prae Christum non invenitur alia Persona impeccabilis, adeoque incapax obligationis in conscientia, & ex alia parte Christus non habuit nudum consilium, sed aliquod medium inter Consilium & Praeceptum Theologicum, & magis ad hoc quàm ad illud accedens, quid, quæso, mirum est, hoc medium vocari potius Praeceptum, quàm Consilium? noluit enim Christus novum vocabulum imponere significando huic medio.

307. Obijciunt 3. Christus tenebatur praeceptis Legis Naturæ: ergo non repugnat Christo praeceptum: ergo etiam poterat habere praeceptum positivum. R. Distinguendo antecedens: Tenebatur hoc sensu, quasi illa induxerint obligationem in conscientia, nego: tenebatur in alio sensu, scilicet, quod per illas leges reddebantur obiecta illa, quæ intrinsecè mala sunt, ut est odium Dei, Blasphemia &c. non licita, & per consequens propter Christi impeccabilitatem impossibilia, concedo antecedens, & eodem modo distinguo consequens: atque etiam concedo, quod Lege positiva potuisset Metaphysicè necessitari ad aliquid, si obiectum redditum esset illicitum: sed tale praeceptum non stat cum libertate: praeceptum autem moriendi quod Christus habuit, debebat stare cum libertate, & ideo non debebat necessitare, sicut praecepta naturalia.

308. Itaque Christus observabat praecepta Naturalia non per actum Meritorium, & Liberum, sed per actum necessarium: nam amor Dei con-

sequens ad Visionem Beatam Necessitabat ad illa omnia nolenda, quæ cognovit Deo in genere displicere. Vnde rectè observavit Card. Pallavicinus, Leges has non fuisse Christo impositas & intimatas, sicut nobis intendantur, scilicet per dictamen practicum, dicens: si violaveris hanc legem, ego te averfabor. hoc enim perinde esset ac dicere: Si tu produxeris chymeram, ego superaddam hircocervum: nam impossibilis erat Christo transgressio Legis, & Deo erat impossibilis aversio à Christo suo Filio naturali. Itaque Christo tantum fuit manifestata displicentia Dei in genere de tali actione in ordine ad finem, quem Deus per omissionem talis actionis intendebat, & in ordine ad quem obtinendum omnes alios peccabiles obligabat ad non agendum.

309. Obijciunt 4. In nostra sententia tollitur omnis laudabilitas ab obedientia Christi. Nam honestas & laudabilitas obedientiae supponit praeceptum. R. Negando assumptum, & ejus probationem: vel, si mavis, distinguo: supponit praeceptum strictè & rigorosè sumptum, nego, in sensu latiore, concedo. Ita docet S. Thomas 2. 2. q. 103. a. 2. asserens, eò perfectiorem esse obedientiam, quò magis praevenit expressum praeceptum voluntate superioris intellecta. & a. 5. ad 3. dicit, obedientiam in observatione eorum ad quæ quis obligatur, esse sufficientem ad salutem, sed adhuc aliam obedientiam esse, & quidem perfectam, quæ cognita voluntate superioris, obedit etiam in illis, quæ licet possent omitti.

Hoc ipsum in specie & ad propositum nostrum docuit de obedientia Christi S. Anselmus, loco cit. cujus verba lubet adscribere. [Nec vllā (loquitur de Christo) cogente obedientiā, sed potenti disponente Sapientiā. Non enim illi homini Pater, ut moreretur, cogendo praecepit, sed ille, quod Patri placitum, & hominibus profuturum intellexit, hoc sponte fecit. Non enim ad hoc cogere eum potuit Pater, quod ab eo exigere non debuit. nec Patri tantus honor potuit non placere, quem tam bona voluntate Filius sponte obtulit. Sic itaque Patri liberam obedientiam NB. exhibuit, cum hoc quod Patri placitum scivit, sponte facere voluit. Denique quoniam Pater illi hanc voluntatem bonam dedit, quamvis liberam, non immeritò dicitur, quia eam velut Praeceptum Patris accepit. Hoc itaque modo obediens fuit Patri vsque ad mortem, & sicut mandatum dedit illi Pater, sic fecit, & calicem quem dedit illi Pater, bibit. Hæc est enim perfecta & liberrima Naturæ humanæ obedientia, cum voluntatem suam liberam sponte voluntati Dei subdit.] Hæc S. Anselmus, nec potuisset disertius sententiam nostram exprimere.

310. Hanc ipsam doctrinam, tanquam fundamentum adificij spiritualis, inculcat S. P. N. Ignatius in aurea sua Epistola de Obedientia, constituens supremum gradum Obedientiae in conformitate Judicij cum Judicio Superioris, & d

tria

ria obligatur. Ratio à priori est, quia specialis honestas & laudabilitas consistit in reverentia exhibenda Intellectui & Voluntati superioris, tanquam regulæ proprii intellectus & voluntatis. hæc autem Reverentia major est, si absit, quam si adsit præceptum, ut per se constat.

311. Obijciunt 5. Christus quā homo est verus servus Dei: arquī servus à non servo maximè differt per hoc, quòd possit à Domino obligari & accipere præceptum ac Mandatum: ergo &c. R. Transmissā pro nunc majore, de qua infra, Nego minorem, & dico, ad rationem servi perfectissimi abunde sufficere, quòd superior possit pro libitu & efficaciter seu infallibiliter præordinare servum ad quidvis obtinendum ad beneplacitum suum, & illi etiam possit præscribere media, ad certum finem efficaciter intentum, inòd etiam quòd possit per suam displicentiam necessitate illius voluntatem. Et hæc sunt præcipua quæ obijciuntur: leviora videri possunt apud alios.

CONTROVERSIA II.

*Vtrum Christus fuerit Liber ad Actus
Inaequalis perfectionis.*

Certum est, Christum non eliciisse defectu actus, qui fuerint ex omnibus possibilibus optimi in bonitate morali, & honestate desumpta ab objecto & modo tendendi, imò ex communi sententia repugnat actus quò melior esse non possit.

Controversum est, an defacto, quando Christo fuere **proposita** simul & sufficienter duo objecta diversæ honestatis objectivæ & inæqualis, poterit eligere, potentia saltem physicâ, id quod minus erat laudabile, relicto laudabiliorè. Item controversitur, an Christus potuisset omittere illud, quod cognoverat fore gratius Deo, & à Deo hic & nunc præ alijs consuli, etiamsi illius objectiva bonitas non esset melior bonitate alterius objecti, imò esset minor. Nam, v. alibi diximus, lib. 2. posset Deus objectum in se minus bonum consulere præ majore bono, v. g. statum Sæcularem præ Religioso, Matrimonium præ Virginitate.

Prima sententia negat vniversim hoc fieri potuisse: admitit ergo in Christo solummodo libertatem & indifferentiam ad actus aequalis perfectionis. Ita videtur sentire Suarez, & fultè propugnat Mendoza.

Secunda sententia affirmat. Ita communis RR. Tertia adhibet distinctiones. Et quidem Lugo, Pallav. & Esparza fatentur, Christum habuisse necessitatem moralem ad id, quod vidit præplacere Deo, non tamen necessitatem physicam. Ariaga alter distinguit inter objecta. Aliqua enim sunt, quae licet sint minùs bona, nullà tamen lege, ne quidem pœnali, prohibentur, alia verò saltem aliquà lege prohibentur,

v.g. Regulis non obligantibus sub peccato, et in-
dunt transgressorem reprehensibilem. Quod
priora cenſet Arriaga, Chriſtum ne quidem ne-
ralem habuiſſe neceſſitatem ad id quod perfectum
eſt. quoad poſteriora vult habuiſſe phyſicam
neceſſitatem.

312. DICO, admittendam esse in Christo
majorem libertatem, quam præcise ad actus
liberæ perfectionis & laudabilitatis. Probatur.
Christo est admittenda libertas in genere.
hoc est, in ordine ad Laudabilitatem & Magnitudinem
atque talis non est mera libertas ad actus
liberæ, cum necessitate ad tantam perfectionem
liberam in genere, vel in specie : ergo &c. Illud
probatur tum exemplo, tum a contrario. In
exemplo, v.g. nemo laudaret a temperantiam
alium, qui esset physice necessitatus ad abstinendam
haustu ampliore quam vini n. ^{pluræ} ^{abst.}
qui physice non posset bibere plus quam
mensuram, si deinde libere abstinere a vino
bibendo vinum B. ejusdem bonitatis, & quam
integram mensuram. A contrario probatur
Conclusionem bene Lugo n. 137. ad rationes
reij & reprehensionis nullo modo sufficere,
conterere hoc potius quam illud æqualis malicie,
ad alterutrum necessitatus, v.g. ex parte
conscientiæ. Si enim illum reprehendas
elegerit A. præ B. respondet: cur me
reprehendis propter A. reprehensurus eodem modo,
elegerissem B?

313. Confirmatur 1. Actus inferens tantumdem mali, seu impediens tantumdem boni, quantum boni affert, non est laudabilis. Selectio vnius actûs æqualis præ alio, tum necessitate eligendi alterutrum, tantumdem boni addit, quantum boni affert, quia impedit aliquid oppositum æquè bonum: ergo non est laudabilis.

314. Confirmatur 2. De ratione actus
riorij est, vt sit victoria libera & actus in con-
temptu commodi temporalis ob honestatem
quæ repugnat, vt quis sit necessarius ad adu-
ctus in tali victoria æquales: ergo quicquid
ctus eliciatur, non erit Meritorium. Major
bata est Tract. de Merito. Minor probatur
hoc ipso quod vterque certet & vincat affectus
aliquid temporale, supponitur possibilem
electivus boni temporalis: ergo iam supponit
libertas ad actus inæquales: ergo hic potest
non adesse, non adest potestas eliciendi actum
Meritorium.

315. Obijcitur 1. Si Christus habuisset
tentiam physicam elucens nihil peccatum
licto perfectione, tunc non fuisset intrinsece
reprehensibilis, sicut est intrinsece imperfectus
consequens concedere offendit ipsi aucto-
go &c. Major probatur. Ille enim est aucto-
reus reprehensibilis, hoc est, potens committere
aliquid reprehensione dignum, qui potest com-
mittere imperfectionem moralem: sed hanc po-
tuisset Christus committere: quia imperfectionem
moralis, æquæ contradistinguitur à peccato, aliud